

הכנסת

הכנסת העשרים-וחמש מושב שני

פרוטוקול מס' 426
מישיבת ועדת הכספים
יום רביעי, כ"ז בסיון התשפ"ד (03 ביולי 2024), שעה 9:30

סדר היום:

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 232) (מסלול ברירת מחדל בהפקדות לחיסכון ארוך טווח לילד),
התשפ"ב–2022, של ח"כ ינון אזולאי

נכחו:

חברי הוועדה:

יצחק פינדרוס – מ"מ היו"ר
ינון אזולאי
ולדימיר בליאק
אימאן ח'טיב יאסין
אחמד טיבי
חמד עמאר

מוזמנים:

—	דור פישר	סגן בכיר ליועץ המשפטי, רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון
—	רמי עזריה	מנהל מחלקת קופות גמל, רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון
—	אוריה סבג	רו"ח ראש תחום גביה בחשכ"ל, משרד האוצר
—	שני הלר	לשכה משפטית, משרד האוצר
—	רועי בבאי	רפרנט ביטוח לאומי, משרד האוצר
—	יגאל גוטשל	משרד האוצר
—	גליה ימין	משרד האוצר
—	ציון מזרחי	מנהל תחום בכיר ילדים ביטוח לאומי, המוסד לביטוח לאומי
—	שרית דמרי	המוסד לביטוח לאומי
—	דידי פרידלנדר	חבר וועדת פיננסים בלשכת סוכני הביטוח, לשכת סוכני הביטוח
—	לינור דויטש	לובי 99
—	משה קאשי	מנהל תחום פיננסים, לובי 99 - חברה לתועלת הציבור
—	נמרוד ספיר	מנכ"ל איגוד בתי השקעות, איגוד בתי השקעות
—	טיבי רבינוביץ	מנהל קשרי חוץ, איגוד הבנקים בישראל
—	גלי כספרי	מנהלת המחקר, איגוד הבנקים בישראל
—	עינת יוסוב	עו"ד, איגוד הבנקים בישראל

יועץ משפטי:

שלומית ארליך

מנהל הוועדה:

טמיר כהן

רישום פרלמנטרי:

הדס צנוירט

רשימת הנוכחים על תואריהם מבוססת על המידע שהוזן במערכת המוזמנים הממוחשבת. ייתכנו אי-
דיוקים והשמטות.

**הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 232) (מסלול ברירת מחדל בהפקדות לחיסכון ארוך טווח לילד),
התשפ"ב-2022, פ/775/24, כ/902**

היו"ר יצחק פינדרוס:

בוקר טוב, היום כ"ז סיוון התשפ"ד. אני מתכבד לפתוח את ישיבת ועדת הכספים. על סדר-היום: הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 232) (מסלול ברירת מחדל בהפקדות לחיסכון ארוך טווח לילד), התשפ"ב-2022, של חבר הכנסת ינון אזולאי. בבקשה, חבר הכנסת אזולאי.

ינון אזולאי (ש"ס):

קודם כל, תודה רבה לך, אדוני היושב-ראש. הצעת החוק הזאת אני חושב שכבר מכירים אותה בעל פה. שנתיים, שנתיים וחצי נמצאת פה בוועדה. תוך כדי הליך החקיקה, ברגע שהגשנו את החוק, מייד כבר נעשה מעשה, וברירת המחדל הפכה להיות מבנקים לקופת גמל בסיכון מוגבר, שזה כבר הישג בפני עצמו. לאחר דין ודברים – כולם מכירים את הדעה שלי מההתחלה שהייתה להוציא את הבנקים. אגב דיברתי על ברירת המחדל סיכון מוגבר לקופת גמל, דיברתי על הוצאת הבנקים מהתמונה לגמרי והדבר השלישי שדיברתי – לקחת את הפיקדונות הקיימים ולהעבירם גם לקופת גמל כלומר שכל אחד יוכל לעשות את זה. אני חייב לתת את הגילוי נאות שאמרתי גם בהתחלה – החוק הזה נולד מניסיון אישי פחות מוצלח שהילדים שלי נמצאים בבנקים. הניסיון שלי פחות מוצלח, שאנחנו עובדים עם בנקים – אולי שוק ההון תפתחו לנו חשבונות עו"ש שיהיה יותר קל לעבוד אבל בינתיים כשאנחנו נמצאים במקום הזה גם אני טעיתי במה שעשיתי. לכן הסתכלתי ואני שומע עוד אנשים, ואמרתי: חייבים לעשות שינוי, גם בפיקדונות לגעת. תוך כדי ברירת המחדל עברה בעצם הגשת החוק למקום של קופות גמל בסיכון מוגבר, ומה שנשאר זה להוציא את הבנקים לגמרי. דיברנו גם על ברירת מחדל – גם אם הראשון היה בבנק, אוטומטית הילד השני עובר לקופת גמל. גם זה דבר שנעשה. אם אנו מדברים על הוצאת הבנקים והפיקדונות – בהצעת החוק המונחת לפנינו הבנקים לא יוצאים לגמרי מהתמונה, נשארים בתמונה עם פחות אפשרויות – עד שיגיעו אליהם כי צריך לעשות מעשה אקטיבי. למר שאני רווה נחת מזה – לא, אבל כשבאתי לגעת בפיקדונות, ושמעתי מכל גורמי המקצוע שאין דבר כזה לגעת בפיקדונות, לא שוברים חסכונות ואני מבין את זה, אבל יחד עם זאת הצלחנו והגענו לאיזה פתרון. לומר לכם שהבנקים בולעים אותנו? הם יגידו לבד שלא, ומעדיפים שגם זה לא יקרה להם אבל הפתרון לקחת את החסכונות הקיימים – יישארו אבל פותחים קופה חדשה – קופת גמל, כלומר תהיה הודעה שכל אחד יוכל מהיום לעבור לקופת גמל. המעבר יהיה חד צדדי, רק לקופת גמל, לא מקופת גמל לבנקים, ואם אנו מדברים על בשורה בחוק הזה – זאת הבשורה. נכון שיגידו לי: הבנקים צריכים לצאת. נכון, ולכן אמרתי גם לאוצר, שאם הבנקים צריכים לצאת – היה לכם שנתיים לבוא ולהוציא אותם, ואם האוצר מאמין בזה שיבוא ובחזרה החדש שלהם, שיוציא – מוציאים חוק, מאריכים את החוזה – שיוציאו שם את הבנקים. אני עושה 90% עבודה בהצעת החוק הזו – נשאר לכם עוד 10% – תעשו את זה. נכון לעכשיו שום מעשה לא נעשה מצד האוצר. המעשה היחיד שנעשה מצד חברי הכנסת, החקיקה ולכן הבשורה היא שאנו נוגעים בקיימים כלומר מכאן ולהבא לעשות זאת. אני חושב שזו בשורה ענקית לאותם אלה שזו הבשורה לטובת חיסכון ילדינו. חיסכון ילדינו לא נמדד בזה, אם הבנקים נשארים על המדף – יכול להיות שזו הייתה בשורה גדולה יותר, אבל הבשורה הקיימת שהיא גדולה מאוד – שנוגעים בקיימים גם וכמובן כל ברירת המחדל שיש, הולכת לקופת גמל בסיכון מוגבר, הילד השני, אם היה בבנק, הולך לקופת גמל. המעבר הוא רק חד צדדי אז אפשר להסתכל על 90% מהכוס המלאה, זו הצעת החוק. אפשר להקריא או איך שחושבים, היועצת המשפטית. היושב-ראש, מה שאתה מחליט. אני רק אורח בוועדה.

היו"ר יצחק פינדרוס:

רשות שוק ההון, בבקשה.

רמי עזריה:

הצעת החוק בעצם נוגעת בשני מישורים: הראשון, שחבר הכנסת אזולאי דיבר עליו בנוגע ליחס בין הבנקים לקופות הגמל. אין התנגדות לשינוי הזה, לעומת המישור השני שהצעת החוק מציעה לקבוע מסלול השקעה כברירת מחדל, סיכון מוגבר. אני חוזר על עמדתנו מהדיונים הקודמים – אנו חושבים שהדבר הזה לא נכון שיהיה בחקיקה. מדובר בסמכות ממונה וגורמי המקצוע. כך שינינו את המסלול בדצמבר '22 כך שכל מי שמצטרף בדצמבר '22 לקופת גמל כברירת מחדל הולך לסיכון מוגבר. בנוסף, חשוב מאוד שזה יישאר בסמכות הרגולטור וגורמי מקצוע נוספים באוצר כדי שתהיה יכולת להגיב בזמן אמת אם יש התפתחויות בשוק ולא להמתין להליכי חקיקה או לוועדות.

בנוסף, המנגנון המוצע הוא שבגיל 18 יהיה מעבר מסיכון מוגבר לסיכון בינוני. כשאנו עבדנו על זה, לא יכולנו לשים אצבע, באיזה גיל נכון לבצע את המעבר הזה ומה התועלת שלו. לא היו לנו מספיק נתונים.

ינון אזולאי (ש"ס):

לא היה מספיק זמן לבדוק?

רמי עזריה:

לא היה מספיק זמן של שמונה שנים לראות מה ההתפתחות, האם יש גיל שבאמת. זה גם לצפות פני עתיד מה הגיל הנכון.

ינון אזולאי (ש"ס):

כל דבר אתה לא יכול לצפות פני עתיד כי אתה לא יודע מה יהיה בסופו של דבר.

רמי עזריה:

נכון אבל הרציונל היה שחוסך שנמצא 18, 20, 21 שנה בסיכון מוגבר שיש לו פוטנציאל תשואה גבוה, גם אם רגע לפני שהוא מושך את הכספים יש ירידות בשוק וסופג בתשואה, בסוף יש לו 18 שנה של פוטנציאל תשואה גבוה יותר, שהרוויח יותר להבדיל מהמסלולים האחרים. אני רוצה לעשות הבחנה קטנה, אולי יש קצת בלבול כשמדברים, יש שני מישורים של ברירת מחדל: אחד, האם זה בנק, האם זה קופת גמל – זה דיון שאמרנו שאין לנו התנגדות בנושא הזה ואנו תומכים בו. הדיון השני, כשחוסך מגיע לקופת גמל, לאיזה מסלול ילך? זה החלק השני של דבריי, שהוסדר ונמצא בסיכון מוגבר.

לסיום, אני רוצה לציין שבזמנו הכנסנו לבקשת הכנסת תיקון שמדבר על מה קורה עם הילד השני – אם יש הורה שבחר בחירה אקטיבית עבור ילד מסוים, הדרישה היא בדרך כלל למי שיותר חשוב מסלול הארכה יהודית או שריע, ולגבי הילד השני או השלישי לא בוצעה בחירה – מה תהיה ברירת המחדל לגביו. היום ברירת המחדל לגביו שילך לפי הבחירה של הילד הראשון – מסלול הלכה או מסלול מוגבר. ההצעה הנוכחית מבטלת את זה ויש לשים לזה לב.

שלומית ארליך:

לעניין הנקודה הראשונה שהעלית, הנושא של הגמישות שאתם מבקשים להשאיר לעצמכם לקבוע בחוזרים או בתקנות את הנושא, בשונה מהנוסח שהגיע לראשונה, בנוסח שהופץ לחברי הוועדה לקראת הדיון הכנסנו עוד התייחסות, שמאפשרת לממונה לשמור על מידה של גמישות, ולאפשר לו באישור ועדת כספים במקרים חריגים ולשם הגנה ושמירה על עניינם של עמיתים בקופות גמל לשנות את מסלול ההשקעה לתקופה המוגבלת שייקבע. זה לא מספק לעמדתכם? חשבנו שנכון ליצור פה איזון בין היכולת לעגן בחקיקה את ברירת המחדל ומצד שני לאפשר גמישות במקרים חריגים, כשמדובר בשמירה והגנה על העמיתים, לאפשר לתקופה מוגבלת כן לעשות שינוי. זה כבר לא להגיע לחקיקה שלוש קריאות – כן לאפשר לעשות את השינוי הזה רק באישור ועדת כספים, לא שונה בהרבה מההליך שאתם עושים היום.

רמי עזריה:

עדיף שזה יהיה מאשר כלום, ברור. בסוף בעבודה השוטפת שלנו בטח כשיש אירועים משמעותיים שוק, כפי שחוונו בשנים האחרונות, לפעמים העבודה נעשית בזמן אמת בשעות לא קונבנציונליות, כשצריך ליצור קשר עם המפוקחים בשוק ולתת לפעמים אפילו הכוונה כבר בעל פה לפני שאנו מוציאים את הדברים בכתב. ברגע שנצטרך להמתין לוועדת הכספים ולהגיע, גם אם זה יהיה תוך יום למחרת, יומיים – זה מגביל אותנו.

ינון אזולאי (ש"ס):

באיזה מקרה זה יכול לקרות תוך יום יומיים?

רמי עזריה:

למשל בתקופת הקורונה.

ינון אזולאי (ש"ס):

כמו שאני מכיר את העבודה שלכם, זה לא יום יומיים.

רמי עזריה:

צריך להבדיל בין הסדרות. למשל בתקופת הקורונה, בפרוץ האירועים האחרונים – באותו רגע יש סוג של צוות שמוקם או חמ"ל לאירועים כאלה ויש קשר ישיר עם הגופים מבחינת דיווחים, מבחינת הצפת אירועים חריגים כדי גם לקבל הדרכה והכוונה מטעמנו וגם שנבין מה אנו צריכים להגיב בזמן אמת כמה שיותר מהר בהיבט הרגולטורי.

היו"ר יצחק פינדרוס:

הממונה אצלכם שיודיע לממונה שלו - הוועדה הפנימית שלכם שמתכנסת, ייקח יותר זמן מהודעה לוועדת כספים. כשאני מדבר על אירוע חריג, להודיע לוועדת כספים -

שלומית ארליך:

זה לא רק להודיע. זה צריך להגיע אישור.

היו"ר יצחק פינדרוס:

גם אצלם יש הליך. אירוע מתנהל, ומישהו מנהל דיון. אז מרים טלפון. לא רואה – מדברים על מספר שעות. גם הקורונה לא קרה במספר שעות.

דור פישר:

במלחמה האחרונה למשל כשהוצאנו חוזרים בחירום, לקח יום אחד שהוצאנו אותם. אנחנו מגיבים בזמן אמת. הוצאנו אותם לטיסה ב-24 שעות והם פורסמו ישר אחרי. הדבר פה אומר שגם אנחנו יכולים לעשות את התיקון רק לתקופה מוגבלת - זה לא יהיה לתקופה קבועה, גם אם אנו רואים משהו שהוא לטובת עניינם. אם יש משהו שהוא מבחינה מקצועית, זה לא יהיה כהוראה קבועה אלא רק לתקופה מוגבלת וגם אם אנו מזהים צורך דחוף ומיידי, ייקח זמן עד שנעביר לוועדה, נקיים דיון, נאשר את הדיון. אנו חושבים שמדובר פה בסוגיה מקצועית, וגם בחיסכון ארוך טווח כשיש מסלול ברירת מחדל בקרנות הפניה, הוא נקבע בחוזרי רשות שוק ההון. אנו לא חושבים שצריך בנוגע לחיסכון לכל ילד לשנות את זה ולקבוע את זה בחקיקה ראשית.

דידי פרידלנדר:

אני רק רוצה להזכיר לכולנו שבשנים האחרונות ובראשה שנת 22' היו שנים קשות. היו קורונה, המלחמה באוקראינה, אנחנו נמצאים כרגע במלחמה. למרות זאת המסלולים עם הסיכון המוגבר במוצע בחמש השנים האחרונות נעים סביב 9% תשואה כולל הירידה של 20% בשנת 22'. אני רק רוצה לחשוב שמישהו ברשות שוק ההון היה מחליט בשנת 22' להסיט את הכספים של הילדים שלנו למסלול לסיכון מועט, היינו נמצאים במצב שבאמת הילדים האלה היו מפסידים הרבה מאוד כסף כי לא היו חווים את העלויות שעלינו מסיום המשבר הזה עד היום כולל המלחמה וכולל השנה הספציפית הזאת. זה בדיוק הסיבה למה להסדיר את זה בחקיקה עם האפשרות הזאת לוועדת הכספים ולחשוב בצורה מושכלת כשאנו מדברים על חיסכון ארוך טווח – לא מדובר על משהו קצר מועד.

לגבי גיל 18, עלה פה לדיון והשתתפתי בכל הדיונים בחוק הזה, האם להחליט על גיל 15 או 18. אני מזכיר שוב - הצעתי שזה יהיה גיל 18 ולא 15 כי מטרת המדינה שילדים לא ימשכו את הכסף בגיל 18 – נכון שיש להם שם תחנת יציאה אבל המטרה שהם לא ימשכו לפני גיל 21 שלא נדבר על גילאים מבוגרים יותר שהיום הילדים שלנו הולכים עם זה ללימודים אקדמאיים ואם זה לחתונה וכו'. מספיק שנים מגיל 18 עד גיל 21 – מה גם שלא חייבים למשוך; הילד יכול השאיר את הכסף שם. חווינו שנת ירידה, לא הייתה אחריה עלייה משמעותית, רוצים לחכות – לא בוער. לא חייבים למשוך את הכסף. אני רואה ב"ה ילדים גם בני 25 ו-30 שהחיסכון לכל ילד נשאר בפנים, הכול טוב. אין סיבה לבהלה בעניין הזה. גם בהיבט -

ינון אזולאי (ש"ס):

בנושא הזה כל הניסיונות נמצאים אצלי – יש לי ילדים בגיל 21, 20, תכף ידברו גם על גיל 12 ומעלה – יש לי גם אחד כזה, גם מתחת. הילדים שלי יכולים להיות מדגם מייצג.

דידי פרידלנדר:

בחלק מהתיקון פה מבקשים שלמרות -

ינון אזולאי (ש"ס):

אין לי בעיה שתרשמו בחוק: חוץ מהילדים של אזולאי.

דידי פרידלנדר:

ברשותך אני משתמש במה שאמרת, שבמסגרת החקיקה אתם מבקשים שלא יהיו כל הילדים באותה קופה, ואז אם ילד שני או שלישי המדינה תבחר לו חברה אחרת – לא חושב שירצה חבר הכנסת – בעשרה אתרי אינטרנט איפה כל קופה של כל ילד שלך נמצאת. ההיגיון אומר, אם הורים בחרו, או במקרה שהורים לא בחרו – המדינה בחרה בשבילם – ונמצאים לצורך הדוגמה באנליסט, שכל הילדים יהיו שם. למה שהורה יתחיל לחפש את הקופות שלו - אחד במיטב, אחד באנליסט, אחד במור, אחד באלטשולר? איפה ההיגיון?

רמי עזריה:

לגבי הסעיף הזה, זה הדין היום. אם הורה בחר לילד קודם קופת גמל מסוימת - הילד הבא ילך לאותה קופה. ההצעה מבטלת את זה.

ינון אזולאי (ש"ס):

אני מכיר את זה. תכך נתייחס.

שלומית ארליך:

לגבי גיל 18, ציינת רמי התייחסות על כך שלא מצאתם הצדקה לקבוע עד גיל 18. אני מזכירה שהצעת החוק כפי שהובאה לנוסח בקריאה הראשונה, התייחסה לגיל 15 ובעקבות הדיונים שהיו פה בוועדה הוחלט להעלות את הגיל כי אז אמרתם שלא מצאתם הצדקה לגיל 15 אבל שנראה הגיוני יותר לאפשר בגיל 18, מתוך הנחה שאולי בגיל הזה שבו אפשר לפתוח ולהוציא את הכסף אז רוצים להנמיך את הסיכון ולאפשר. עכשיו מבחינתכם אתם לא רואים את ההצדקה לרדת לסיכון בינוני אלא להשאיר את זה בסיכון מוגבר גם בגיל 18?

רמי עזריה:

קודם כל, מה שאמרת נכון – גם כשזה היה 15 הייתה אותה טענה. לכן ההחלטה הייתה להשאיר את זה על סיכון מוגבר כי בשלב הזה אנחנו לא יכולים להצביע. אנו לא יכולים סתם לזרוק גיל באוויר. ברור שאנו חושבים שאם הולכים להתעקש על זה, עדיף 18 על 15 כי יש פוטנציאל של עוד כמה שנים בסיכון מוגבר. אבל מה אנחנו החלטנו כששינינו את הרגולציה במקביל לדיונים פה לגבי השקעה ברירת מחדל? אנחנו לא מצאנו הצדקה לעצור – נכון לאותה עת – לעצור באיזה גיל ולומר פה אנו מעבירים לסיכון מועט או בינוני ולכן השארנו את זה על סיכון מוגבר.

ינון אזולאי (ש"ס):

אני אומר לכם, בגיל 18 בדרך כלל הבגיר יכול להוציא.

היו"ר יצחק פינדרוס:

אבל למה אתה עושה את זה כברירת מחדל? ירצה – שיוציא.

ינון אזולאי (ש"ס):

קודם כל, אני שמח לשמוע את הדעות של חברי הכנסת.

היו"ר יצחק פינדרוס:

אני שואל, מנסה להבין.

נמרוד ספיר:

אני רוצה להעיר משהו טכני. אם תרצו, אדבר על שאר הדברים, אבל בקשר למה שרשות שוק ההון אמרה - אני מייצג את הגופים המוסדיים. חשוב שהסמכות הזו להורות על מסלולים כן תהיה אצל הרשות. אני מסכים שוועדת כספים מתכנסת מהר מאוד, אבל לפעמים השווקים הפיננסיים פועלים בקצב יותר מהר מהתכנסות הוועדה וזה דברים שלרשות אין הוראות בהוראות אחרות ואני חושב שנוכח - אפשר שתדווח לוועדה או משהו כזה כפתרון, אבל חשוב שתהיה הסמכות להורות, מה שרמי ודור דיברו פה.

לינור דויטש:

קודם כל, אנחנו שלוש שנים על הסיפור הזה עם חבר הכנסת אזולאי. כן אברך אותו על החלק של ההישג, שבו אנחנו כן מסייעים למי שכבר נמצא בבנקים, אבל אני רוצה כן לדבר על החלק השני שבו - למה אנו לא מרוצים. הצעת החוק במקור שקידמנו עם חבר הכנסת אזולאי מדברת על להוציא לגמרי את הבנקים ואסביר.

בשורה התחתונה תוכנית חיסכון לכל ילד היא תוכנית פטרנליסטית במובן הטוב של המילה - צריכה להיות פטרנליסטית כי שר האוצר בזמנו 2017 חוקק את התוכנית הזו במטרה לצמצם פערים - שכל ילד שיוצא לחיים אחרי גיל 18, יהיה לו כסף, משהו להתחיל איתו. מהמם. אבל אז המדינה לא חשבה על דברים עד הסוף ונתנה לאנשים לבחור בין בנקים לקופות גמל. כתוצאה מכך ילד שחשכו לו בקופת גמל ייצא עם 60,000 שקל, וילד שחשכו לו בבנק ייצא עם 20,000 שקל. מי שם בבנק - יש סטטיסטיקה, תשאלו את ביטוח לאומי, היינו בדיון הזה בפעם הקודמת. מי ששם בבנק לרוב זה אנשים עם פחות אוריינות פיננסית, שלא מבינים מה זה קופת גמל, לא מבינים את ההבדל בין שוק ההון לבנקים. כתוצאה מכך ערבים וחרדים - תסתכל סטטיסטיקה, 70% ממי שמפקיד לבנקים זה ערבים -

היו"ר יצחק פינדרוס:

אצלי הכול בבנקים.

לינור דויטש:

אתה נפלת בסטטיסטיקה. 80% ממי ששם בבנקים זה השכבות החלשות מה עשינו בזה? אנחנו יוצרים פה מצב, שאנחנו משאירים את השכבות החלשות עם פחות כסף. במקום לצמצם פערים - שזו הייתה התוכנית המקורית, אנחנו משאירים את הפערים אותו דבר כי ילד שהוריו יותר מבינים בפיננסים, יוצא עם 60,000 ₪, וילד שפחות מבינים - יוצא עם 20,000 ₪.

ינון אזולאי (ש"ס):

צריך לומר את האמת. פעם ברירת המחדל בכלל לא הייתה בקופת גמל בסיכון מוגבר. ברגע שהחוק הזה הוגש והתחיל התחיל אז הם אמרו: קופת גמל בסיכון מוגבר כלומר בשביל לעשות מעשה כזה צריך לעשות מעשה אקטיבי, שגם אותם אלה שאת מדברת עליהם מהשכבות המוחלשות יותר, צריכים לעשות מעשה אקטיבי, להתקשר, לומר: אנו מבינים את המצב. אנו רוצים בכל זאת - צריך להתקשר לביטוח לאומי, אנחנו רוצים את זה בקופת גמל. אגב עד שיענו להם בביטוח לאומי הם יגיעו כבר לגיל 18.

לינור דויטש:

אין ספק, שיש פה הישג משמעותי, ושיש פה התקדמות. אנו חושבים שאין סיבה, כפי שאתה לא מאשר לחסוך לפנסיה בבנק - אתה לא יכול לחסוך בבנק, כי יודעים שחיסכון ארוך טווח על פי כל התורות הכלכליות, צריך להיות בשוק ההון. גם פה מדובר בחיסכון ארוך טווח של לפחות 18 שנה ואין שום סיבה לחסוך אותו בפקדון שאדם יקבל בסוף 1.9% לשנה, והבנקים גוזרים פה קופון על הילדים החלשים ביותר. הם מקבלים ריבית מבנק ישראל של 4%, משלמים ריבית של 1.9% וגוזרים מאות מיליוני שקלים בשנה על

הילדים החלשים ביותר בחברה הישראלית. זה שיושבים פה נציגי איגוד הבנקים ויש להם פנים להילחם על זה שהבנקים יישארו למרות שהם יודעים, כפי שראינו בדיון הקודם, שהילדים שלהם נמצאים בקופות גמל ולא בבנקים, זה רק מראה שהכסף קונה הכול בחיים האלה ואין מקום לערכים. אנו חושבים שלחברי הכנסת, יש פה הכוח להעביר בחוק הוצאה מוחלטת של הבנקים. הבנקים לא צריכים להיות בחוק הזה. אין שום סיבה שתוכנית חיסכון ארוכת טווח - אגב, האוצר, החשכ"ל, כולם תמכו בעמדתנו. לא ברור לי מה קורה עכשיו. הם היו אתנו בדעה אחת והסכימו בדיון הקודם שצריך להוציא את הבנקים. לא ברורה לי ההתקפלות הזאת. לא ברור הלחצים שהופעלו, לא ברור לי איך ברגע האחרון מוותרים על החלק הכי חשוב. נכון, השגנו חלק ומפה והלאה זה נחמד. זה לא טוב מספיק. אין שום סיבה לוותר. אתם הריבון, אתם הכנסת, המחוקק.

היו"ר יצחק פינדרוס:

מהיום והלאה הילד שנולד מה ברירת המחדל שלו?

לינור דויטש:

קופת גמל.

היו"ר יצחק פינדרוס:

אז מה הבעיה?

ינון אזולאי (ש"ס):

גם אני הייתי בדעה הזאת בהתחלה אבל גם רמי עזריה אמר דבר נכון - אמר שצריך עוד שנה, שנתיים, שלוש כדי להבין מה באמת התשובות הנכונות.

היו"ר יצחק פינדרוס:

אתה מסתכל מ-2010 עד 2025?

ינון אזולאי (ש"ס):

לא, חיסכון נכנס ב-2017. אתה מסתכל -

לינור דויטש:

חשוב לומר שרשות שוק ההון כבר הציעה אופציות של מסלול כספי שמקביל לפיקדונות. כבר הציעה פתרון לזה.

היו"ר יצחק פינדרוס:

בבקשה, הבנקים.

גלי כספרי:

אנו חשבנו לאורך כל הדרך ואנו חושבים גם כעת שעל המדף של חיסכון לכל ילד צריכים להיות כל המוצרים וכל האפשרויות כדי שכל הורה יבחר את האופציה שמתאימה לו. אני רגע שמה את ברירת המחדל בצד. אני מדברת על אופציות הפתוחות. צריכה להיות קופת גמל בסיכון מוגבר וסיכון גמל במסלול הלכה וסיכון גמל בסיכון בינוני וקופת גמל בסיכון מועט ופיקדון בנקאי, וגם בו יש פיקדונות של צמודים למדד, להורה שחשוב לו להצמיד את הכסף של הילד שלו למדד. יש פיקדון שלא צמוד למדד, וכל האופציות האלה צריכות להיות על השולחן.

בפיקדון, בניגוד לקופת גמל, התשורה מובטחת מיומה הראשון. פיקדון זה הסכם בין הבנק ללקוח – במקרה הזה הילד או הוריו. שבירת פיקדון, כפי שהיה בהצעה המקורית, זה משהו שחותר תחת היסודות הבנקאיים הכי-הכי ראשונים, וגם בעצם ההצעה עכשיו כוללת בתוכה סוג אחר, אבל סוג של שבירה, כי בעצם הבנק, שנתן את ההצעה שלו לילד, ויצא מנקודת הנחה שהתשלומים יימשכו במשך 18 שנה, על פי

ההצעה הקיימת להורה תהיה אופציה לשבור את זה באמצע. זו ההצעה. זה משהו מאוד חריג. הוא לא קיים בבנקאות.

ינון אזולאי (ש"ס):

עושים דברים חריגים, עושים דברים תקדימיים. גם אם כן, זה בסדר - מותר לפעמים דברים תקדימיים.

דידי פרידלנדר:

למה משתמשים במונח לשבור? זה הפסקת הפקדות. זה היה קיים תמיד.

גלי כספרי:

אני רוצה רגע לפתוח סוגריים ולספר על מה שקורה בבריטניה משום שכשאימצו בארץ את המודל הזה בין השאר הסתכלו על המודל הבריטי שהחל הרבה לפנינו. גם בבריטניה יש אופציות לילדים או להורים לבחור בין מוצר – זה לא קופת גמל, לא משנה – מוצר בשוק ההון לבין פיקדון בבנק, ושם, אפשר לומר כל מני דברים על האוכלוסייה הבריטית אך שם שליש מהכסף נמצא בבנקים, וגם שם זה כסף שסגור עד גיל 18 כלומר מודל דומה לזה הישראלי ושלש מהכסף נמצא בבנקים. ההורים בוחרים לשים את זה בבנקים.

לסיום, הריבית בתקופה הזו בניגוד לריבית שהייתה כשהחלו הדיונים בחוק הזה, מאוד אטרקטיבית, היא גבוהה, שהבנקים מציעים. זה לא הריביות שהיו לפני שנתיים ושלוש.

היו"ר יצחק פינדרוס:

גם את יודעת שעוד שנתיים -

גלי כספרי:

אבל ילד שנולד עכשיו ומקבל הבטחה לריבית של 5.5%, הריבית הזו תישאר עד גיל 18. על שנה 5.5%. זו הריבית שמוצעת היום.

ינון אזולאי (ש"ס):

גם בסופו של דבר, שבירת פיקדון, בסופו של דבר הגעתם והבנתם שזה עם הסכמה. אפשר לומר את זה. בעל כורחם - בסדר, אבל הייתה הסכמה בינינו שזה כן נכון במצב הקיים להשאיר את הפיקדונות הקיימים ולפתוח פיקדון אחר.

גלי כספרי:

נכון. רק הסברתי מה המשמעות של זה אבל כפי שאמרת.

היו"ר יצחק פינדרוס:

בבקשה.

יגאל גוטשל:

עמדתנו העקרונית היא שהבנקים לא צריכים להיות במסלול חיסכון לכל ילד ביחס לחוסכים חדשים. הנתונים הוצגו בוועדה, אגע בנתונים המרכזיים. גם אם נלך לשיטת נציגת הבנקים שדיברה על ריבית של 5% בפיקדונות, לטווח ארוך התשובה במסלול חיסכון מוגבר עומד על כ-10% לשנה. זה אומר שילד שעוברים 21 שנה מיום הולדתו, ילד שחסך בקופת גמל בסיכון מוגבר יוצא עם כ-40,000 שקל לעומת ילד שהפקיד בפיקדון בבנק, גם אם 5%, יוצא עם בערך 20,000 ₪. זה פער עצום.

ינון אזולאי (ש"ס):

הגינות – פה הכסף בטוח עם כמה יוצא ופה לא.

יגאל גוטשל:

ככל שטווח זמן השקעה יותר ארוך – הסיכון הזה הולך ופוחת. לכן גם בפנסיה שזה חיסכון לטווח ארוך, המדינה לא מאפשרת פיקודנות בבנקים. חיסכון לכל ילד זה חיסכון של כעשרים שנה, נחשב לטווח ארוך, לדעת כל הכלכלנים, כל גורמי המקצוע במימון וכל מי שעשה תואר ראשון במימון, ברור שלטווח ארוך נכון להשקיע בסיכון מוגבר.

אני רוצה לשים בפניכם הח"כים נתון חשוב – יצירת הפערים ש- - - הבנקים מייצרת – מחקר של ביטוח לאומי, לדעתי מלפני שנתיים - כ-90% מההורים בחמישון התחתון שהם לא במסלול ברירת מחדל בחרו בבנקים, בריביות הנמוכות. לעומת זאת בחמישון הגבוה רק 17% בחרו בבנקים. זה מתייחס עד 2021. הוראת ברירת המחדל השתנתה לפני כשנתיים.

טיבי רבינוביץ:

שלוש שנים.

יגאל גוטשל:

המשמעות של להשאיר את המוצר של פיקדונות הבנקים על המדף היא בסוף פגיעה באותם חלשים שאין להם האוריינות הפיננסית.

טיבי רבינוביץ:

ומה לגבי מסלול הלכה בקופות הגמל שנותן בשלוש שנים תשואה של 2.9?

יגאל גוטשל:

פה מדובר בבחירה ערכית. ראשית, הנתונים שאתה מציג להבנתי אינם מדויקים.

טיבי רבינוביץ:

מדויקים.

היו"ר יצחק פינדרוס:

זו בחירה. אני מכיר אנשים שלא רוצים ריבית בכלל.

רמי עזריה:

אדוני, אציין הבדל אחד – בקופת גמל יש זכות לעבור בין מסלולים ככל שאתה לא מרוצה. בבנק אין לך.

טיבי רבינוביץ:

כרגע מוצע פתרון בהצעה שפותר את הבעיה.

יגאל גוטשל:

לשאלת שלומית, אני לא יודע לומר למה היסטורית שר האוצר הקודם.

שלומית ארליך:

לא היסטורית. אתם מדברים כל הזמן -

יגאל גוטשל:

כל עוד זה היה בהליך בוועדה חשבנו שלא נכון לעשות הליך מקביל.

היו"ר יצחק פינדרוס:

פעם ראשונה שאני שומע שהממשלה נמנעת מלעשות הליך כי יש הצעת חוק פרטית.

ינון אזולאי (ש"ס):

זה תקדים. יותר מזה, ברגע שהתחלנו להביא את החוק - הבאתם את ברירת המחדל. תבדוק את התאריכים.

יגאל גוטשל:

בחקיקה עצמה לא נגעתם.

ינון אזולאי (ש"ס):

זה החקיקה. אמרתם את ברירת המחדל אתם מעבירים לקופת גמל. יותר מזה, הסתיים החוזה בדצמבר '23. תקופת מלחמה. דיברנו לפני המלחמה ואמרנו: לקראת החוזה החדש תעשו. תוציאו את הבנקים. לא עשיתם – אומר לכם עכשיו משהו.

גליה ימין:

רק אומר - הוצאת הבנקים דורשת חקיקת משנה.

ינון אזולאי (ש"ס):

ואז דיברו – זה השלב הבא - אמרו שכשיסיימו את החוזה, יביאו את החקיקה כדי להוציא את זה. עכשיו הארכתם את החוזה ואוטוטו עומד להסתיים. בחוזה הבא שאתם מביאים תביאו את חקיקת המשנה כי באתם 90% מהדרך. נגמור עם הבנקים.

יגאל גוטשל:

בהחלט נשקול את זה.

ינון אזולאי (ש"ס):

תזכור מה אני אומר לך – שקלתם וזה לא יהיה.

יגאל גוטשל:

אם אנחנו בקצה של תהליך חקיקה אני חושב שנכון להכניס את זה, אך לוקח לתשומת ליבי.

היו"ר יצחק פינדרוס:

ולדימיר.

ולדימיר בליאק (יש עתיד):

אני רוצה לברך את ינון על הצעת החוק הזו. אני חושב שיש פה צעד מאוד משמעותי לטובת הציבור, לטובת הילדים. הרבה מאוד עיוותים אנו מתקנים פה וזה מבורך.

בדרך כלל בוועדה הזאת לא מכירים אותי כאחד שמתלבט הרבה אבל כאן אני מתלבט באופן אמיתי. אני מסכים עם הרבה מהדברים שנאמרו פה. אין ספק שקופת גמל להשקעה זה מסלול הרבה ויתר נכון להשקעה לטווח ארוך. אין ספק שמבחינת התשואות התמונה די ברורה. אין ספק שככל שמדובר באוכלוסיות מוחלשות, הישארות בבנקים עלולה לפגוע.

ההתלבטות היחידה שלי פה, והיא פחות התלבטות כלכלית – היא אידיאולוגית. אני פחות מתחבר לגישה הפטרנליסטית שנחליט עבור ההורים מה יקרה עם ילדיהם. אני מסכים עם ברירת המחדל, חושב

שזה מאוד נכון והמעבר החד סטרי. אני כן חושב אידיאולוגית שאנו כן צריכים להשאיר למי שרוצה להפקיד כספים בבנקים, להשאיר לו את האופציה הזו. זה מבחינת הוצאת הבנקים.

ינון אזולאי (ש"ס):

כלומר אתה מאמין בחופש הבחירה.

ולדימיר בליאק (יש עתיד):

תמיד. אני מציע בכל זאת לשקול את המעבר בגיל 18, האוטומטי בין המסלולים. אני לא חושב שבהכרח צריך לעבור אוטומטית ממוגבר לבינוני. להשאיר לבחירה.

יגאל גוטשיל:

אני מאוד מבין את הטיעון של פטרנליזם ויכול להתחבר אליו במידה מסוימת אך חושב שפה, כשמדובר בהחלטות לגבי הילדים של ילדינו, וכשהפערים כל כך מובהקים והסכום הוא כ-20,000 שקל, במקרה הטוב, במקרה של הבנקים, לעומת מעל 40,000 שקל במקרה של קופות הגמל, וזה נתונים מובהקים – אנחנו גם יודעים מי נדפק כתוצאה מהבחירה הזאת.

גלי כספרי:

ה-20,000 שקל זה לא בריביות של היום. היום זה גם -

יגאל גוטשיל:

במקרה הזה -

חמד עמאר (ישראל ביתנו):

אבל למה לא להשאיר לו את הבחירה?

יגאל גוטשיל:

כי כנראה מי שילך לבחירה הזו זגה השכבות החלשות שאין להם אוריינות פיננסית. הם לא יודעים מה זה קופת גמל, נבהלים ממנה ובסוף הילדים ייצאו עם 20,000 שקל פחות בגיל 21 במקרה הטוב.

טיבי רבינוביץ:

זו הנחה שאם אני מבקש ממך לחתום עליה ולהתחייב שתשלם מיליון שקל על כל אחד שאתה טועה, בטוח שלא תעשה זאת.

יגאל גוטשיל:

אם רוצים, נביא בפני הוועדה את כל הנתונים והח"כים יסתכלו ויתרשמו.

משה קאשי:

ראשית, אני רוצה לענות לטענות של איגוד הבנקים. כמובן צריך לתת להורים את האפשרות לחסוך בפקדון בנקאי, אבל אפשר לעשות זאת במסגרת קופות הגמל ולפתוח מסלול רביעי כספי. ועדת הכספים ישיבה פה לפני שבועיים, וקבעה והסבירה, ורשות שוק ההון הייתה, ורשות ניירות ערך הסבירה שהריביות במסלולים הכספיים הן הרבה יותר גבוהות מהפיקדונות הבנקאיים. זה מושקע במכ"מים וזה מושקע בפקדונות בנקאיים. המנהל, הגוף המוסדי לוקח את הכסף הגדול, הולך לבנק ומשיג ריביות הרבה יותר גבוהות. להוציא את הבנקים ולהכניס את המסלול הכספי לתוך קופות הגמל זה גם נותן את חופש הבחירה שחברי הכנסת רוצים וגם משפר את המצב שלנו מבחינת תשואה. שלישית, יש פה עניין של ניווד. הוא לא כלוא, לא שבוי. היום מי שנכנס לבנקים, נשאר באותו בנק ואם הוא לא עשה את הטעות של כל חמש שנים, אם עשה טעות של 18 שנה – נשאר באותו מסלול.

ינון אזולאי (ש"ס):

עכשיו אנחנו נותנים לו. עכשיו זה משתנה. אחרי 5 שנים פותח במקום אחר. גם אחרי שנה. מאז שחוקק החוק.

משה קאשי:

הבעיה המהותית פה זה הבחירה השגויה שהורים עושים עבור ילדיהם.

ינון אזולאי (ש"ס):

בוא נזקק את זה – כרגע כביכול אין בחירה להורים. הוא צריך להרים טלפון, לומר: אני רוצה להעביר.

משה קאשי:

יש בבתי החולים -

אני רוצה להתייחס לטענות הבנקים. על האופציה דיברנו. לגבי הריבית המובטחת, אין דבר כזה ריבית מובטחת. יש סיכון של בנק. בנק קרס פה לפני כמה שנים.

טיבי רבינוביץ:

לפני כמה שנים? הכול מניפולציות, כל הדברים שלכם.

משה קאשי:

דבר שני, מי שעשה את הטעות, ונניח ביקש במסלול פיקדון ריבית קבועה, ומחר תהיה אינפלציה של 20% - נומינלית הוא מפסיד.

גלי כספרי:

רק לבנק יש מוצר צמוד מדד.

משה קאשי:

ואם הוא עשה את הטעות ושם בריבית צמודה ויש דיפלציה – והייתה פה כמה שנים דיפלציה – הוא מפסיד. אגב, לגבי ריבית צמודה, כשזה בקופת גמל מנהל ההשקעות יודע מתי צמוד, מתי שקלי ועושה את השיקול המקצועי הזה לטובת הילד. לגבי שבירת הפיקדונות – אפשר לשבור פיקדונות, זה נעשה, משלמים קנס קטן.

ינון אזולאי (ש"ס):

כשאתה מדבר על הנושא שלאחר שבחר, נגיד שמחכים לו בבית חולים והיולדת בחרה לשים את הכסף בבנקים. במצב הקיים כיום הוא נשאר בבנק. במצב החדש, גם אם עשה טעות ויבוא לשכן שלו, ויגיד: איזו טעות עשית – לא קרה כלום. מחזיר לקופת גמל. משאיר חודש, חודשיים, שנה, והולך לקופת גמל.

משה קאשי:

אני מקווה שאחרי החוק הזה ביטוח לאומי יגיע לאנשים ויסביר להם את זה.

היו"ר יצחק פינדרוס:

ביטוח לאומי.

שרית דמרי:

ביטוח לאומי משקיע כספים רבים כדי לפרסם את הנושא של פיקדון לכל ילד. לפני כשנה יצאנו בקמפיין גדול ולצערי עדיין פחות מ-50% מההורים עושים בחירה אקטיבית. רק 49% מההורים -

חמד עמאר (ישראל ביתנו):

איפה את משקיעה בפרסום?

שרית דמרי:

אנחנו מפרסמים בכל פלטפורמה – גם ברשתות חברתיות, בפרסומות.

חמד עמאר (ישראל ביתנו):

לא יצא לי לראות את הפרסום שלכם אף פעם. יכול להיות שאיני עוקב. לא זוכר שהורה אחד אמר לי שראה פרסום שלכם. כנראה אין לי זמן.

שרית דמרי:

אנחנו גם עכשיו הודיעו לי שאנו עתידים להוציא עוד קמפיין.

חמד עמאר (ישראל ביתנו):

בכמה שפות אתם מוציאים?

שרית דמרי:

גם בעברית, גם בערבית, בשפות נוספות, באתר שלנו המידע מונגש בכמה שפות.

חמד עמאר (ישראל ביתנו):

משפחות חלשות לא נכנסות לאתר שלכם, אין להם גישה. מי שנכנס זה המשפחות המבוססות.

ינון אזולאי (ש"ס):

קחו את זה כביקורת בונה שיש להגביר את ההסברה בנושא הזה במיוחד אחרי שהחוק יעבור. הנגישות.

שרית דמרי:

האתר של ביטוח לאומי כן מתורגם כמעט באופן מלא לשפה הערבית. גם הטפסים של ביטוח לאומי.

היו"ר יצחק פינדרוס:

אבל לישובים הבדואים בנגב אין אינטרנט.

שרית דמרי:

נבחן ונשב עם גורמי המקצוע לראות איך אפשר להגביר את הפרסום. נעשה כל מאמץ כי אנו רואים שפחות מ-50% מההורים בוחרים בחירה אקטיבית של חיסכון.

שלומית ארליך:

כלומר היום יותר מ-50% זה ברירת מחדל של קופת גמל בסיכון מוגבר.

שרית דמרי:

כן, ולצערנו פחות מ-50% בוחרים את התוספת של הפיקדון של ה-50 שקלים. הדברים שאמרה עו"ד דויטש לגבי האוריינות הפיננסית וההתאמה לקבוצות יותר חלשות כי אנו רואים שגם התוספת פחות מ-50% שההורים בוחרים.

אתן את הנתונים על 23', שמתוך בחירה, הורים שעשו בחירה, הרוב בחרו בקופות הגמל. כלומר מתוך כ-90,000 שבחרו, 81,000 בחרו -

חמד עמאר (ישראל ביתנו):

מתוך כמה ה-90,000?

שרית דמרי:

מתוך 197,000 לידות ב-23'. כלומר פחות מ-50%. 8% בחרו בבנקים. זה נתונים שאנחנו חושבים שהם ממש חשובים בפני חברי הכנסת.

ינון אזולאי (ש"ס):

יש לכם דעה האם להשאיר את הבנקים על המדף? יש לכם פילוח מיהם ה-8%?

חמד עמאר (ישראל ביתנו):

יש לכם נתונים – מה אותו הורה ייצא, עם 20,000 שקל כמו שאמרת או 40,000. אני רוצה לראות את הנתונים האלה לפני שנצביע על החוק. בטח נעדיף שייצא עם 40,000.

שרית דמרי:

אציין שוב וגם הנציגים של רשות שוק ההון, שהשאלה גם לגבי ברירת המחדל, לגבי הילד השני. חשוב לציין, שכרגע אנו משנים את הכלל של ברירת המחדל לגבי הילד השני כלומר גם אם ההורה בחר בילד הראשון בנק או קופת גמל בסיכון נמוך, כרגע ברירת המחדל ביחס לכל הילדים, אם לא תהיה בחירה אקטיבית, תהיה קופת גמל בסיכון גבוה. כמובן הצעת החוק אומרת שהוא יכול לשנות החלטתו בכל עת. נשמרת לו האפשרות הזו. עד עכשיו ברירת המחדל בילד השני להמשיך מה שנבחר לילד הראשון. כרגע אנחנו גם משנים את זה.

ינון אזולאי (ש"ס):

שהילד השני גם יהיה בקופת גמל בסיכון מוגבר.

שרית דמרי:

גם אם הילד הראשון ההורה בחר לו -

חמד עמאר (ישראל ביתנו):

ואם ההורה לא התערב בכלל בנושא?

שרית דמרי:

לפי הצעת החוק ברירת המחדל תהיה קופת גמל בסיכון גבוה. בלי החוק זה בהתאם -

שלומית ארליך:

בעקבות הצעת החוק זה כבר השתנה. לפני הצעת החוק הייתה בחירה.

היו"ר יצחק פינדרוס:

בנק. היה בנק. ברירת המחדל הייתה בנק.

שלומית ארליך:

להשלים את הנתונים – אמרת ש-90,000 בחירה.

שרית דמרי:

אדייק. ב-23' יש 197,000 לידות. מתוכם בחרו אקטיבית בקופת גמל 81,000. בבנקים בחרו אקטיבית 15,718. יתר ה- -

חמד עמאר (ישראל ביתנו):

אתם משנים נתונים תוך כדי. אמרת 90,000.

שרית דמרי:

אדייק את הנתונים שוב ואחזור עליהם.

לינור דויטש:

תחשוב מה זה 15,000 ילדים, שההורים שלהם לא יודעים. 15,000 ילדים שבחרו אקטיבית.

ינון אזולאי (ש"ס):

8% שעשו את זה בגלל המוצר שנמצא על המדף מתוך מודעות וביקשנו את הנתונים שיש שם. אני מכיר כאלה מתוך מודעות, שאני לא חושב שהוא בעשירון התחתון, אומר לי: אני שם את זה שם, בסדר בשבילי. אי אפשר לחשוף בי פה שאני לא מהלוחמים הגדולים -

שרית דמרי:

197,000 לידות. מתוכם בחירה בקופת גמל 81,000. מתוכם בחירה בבנקים 15,000. ברירת המחדל קופות גמל זה 90,000. בנקים ברירת מחדל, כלומר בגלל שהילד הראשון בחר בבנק או הילד הקודם בחר בבנק – 9,700. 8% מכל הפול.

היו"ר יצחק פינדרוס:

יש לך חצי שלא רלוונטיים. מתוך אלה שבחרו, בחרו 100,000. לצורך העניין, אם אתה נותן אפשרות בחירה, 15% בוחרים אקטיבית בנק.

יגאל גוטשל:

קצת יותר. השאלה המעניינת מי אותם אלה שבחרים בנקים.

היו"ר יצחק פינדרוס:

מוסלמים וחרדים, מסיבות ריבית.

אימאן ח'טיב יאסין (רע"מ – הרשימה הערבית המאוחדת):

האמת, כיוון שהנושא כל כך נסתר, בשבילי לפחות, אגיד גם עליי. אני לא יודעת, לאורך כל הזמן אני לא יודעת מה לבחור.

היו"ר יצחק פינדרוס:

אבל אסור לך ריבית.

אימאן ח'טיב יאסין (רע"מ – הרשימה הערבית המאוחדת):

ועדיין בבנק יש ריבית. דתית זה אסור אבל הטענה שלי משהו אחר. הכספים מאבדים מהערך שלהם. אנו מדברים על טווח 18 שנה לפחות. זה לא ממש יושב על זה, ובכל זאת תמצא הרבה אנשים שחושבים כך.

אני רוצה להביא עוד נקודה. ני חושבת שזה חלק מאותה אוכלוסייה שנשארת בבנק, שלא כל האנשים, ואני לא במקום הזה שבדקת איפה יותר משתלם, כמה אחוזים, כמה סיכונים. לפעמים אנשים רוצים לפטור את עצמם מהבחירה הזו. כאילו במציאות הזו מה שקיים אנו לוקחים. יש פה אנשי מקצוע שיותר מבינים, ואנו רוצים שיילד הזה בגיל 18 ילך לאוניברסיטה ללמוד או יבנה בית, שיהיה לו סכום כסף מקסימלי מהסכום הזה. גם ככה אנחנו משלמים הרבה כספים – למה שהבנק ייהנה מהדבר הזה ולא הילד עצמו? לכן אני בעד לתת לאנשי מקצוע לבחור את הדבר הטוב ביותר לילדים ולא - תמיד אני בעד לתת לאנשים את האפשרות לבחור. לבחור מתוך מודעות – אחלה, אבל מתוך זה שאיני יודע – זו הבעיה.

היו"ר יצחק פינדרוס:

חמד.

חמד עמאר (ישראל ביתנו):

אני רוצה לברך את מציע הצעת החוק. הצעת חוק מאוד טובה. מה שמניע אותי – טובת הילד. לא הבנקים, לא קופות גמל. טובת הילד בגיל 18 זה מה שינחה אותי בהצעת החוק.

היו"ר יצחק פינדרוס:

חשבתי שתדבר על ריבית.

חמד עמאר (ישראל ביתנו):

המוסלמים יכולים לדבר מה שהם רוצים. אצל הדרוזים לא הולכים בכלל אנשי הדת. אצלנו משהו אחר לגמרי. אני לא דתי. אני מדבר על עצמי. אכפת לי טובת הילד. אני מבקש מהאוצר להביא לנו נתונים מדויקים. אתה נתת דוגמה מאוד טובה – 20,000 ו-40,000. אם תביאו לנו את זה בנתון מדויק ותציגו לנו את הנתון כאן, שאותו הורה מקבל את ה-40,000 שקל במקום 20,000 שקל -

היו"ר יצחק פינדרוס:

הציגו את זה. הצביעו ברגליים, נתוני ביטוח לאומי, מתוך 197,000 לידות, 170 בקופות גמל, 24 בבנק. לא רואה סיבה לשנות את זה מהותית. מתוכם 15% בחרו את זה אקטיבית. אלה הנתונים. כשזה עובד נכון, לא רואה סיבה לשנות את זה.

ינון אזולאי (ש"ס):

המצב הקיים כיום, זה הולך על אוטומטית הסיכון המוגבר בקופת גמל, מה שממליצים, שיהיו ברווחים שלהם, שיהיו יותר. ההתלבטות שהייתה, האם להשאיר את הבנקים על המדף או לא – בהצעת החוק שלי יתוקן ויישארו על המדף. הנתונים של ביטוח לאומי – מתוך 197,000 לידות – 171,000 או 172,000 -

חמד עמאר (ישראל ביתנו):

81,000 בחרו קופות גמל מתוך אלה שבחרו. 15,000 בחרו בנקים.

ינון אזולאי (ש"ס):

עשה את מתוך ידיעה. אמרו: אוטומטית זה הולך לקופת גמל. אתה רוצה לשנות לבנק – יכול. ברירת המחדל כיום קופות גמל בסיכון המוגבר. יש אפשרות להורה אם לא רוצה קופות גמל, צריך לשנות בהתחלה.

חמד עמאר (ישראל ביתנו):

נאמר שלא שינה שישה חודשים.

ינון אזולאי (ש"ס):

לא יכול ללכת לבנק אבל אם הוא בבנק יכול לעבור לקופת גמל – כלומר לקחת פיקדון נוסף. זה בהצעה. הוא משאיר את הפיקדון ופותרים לו פיקדון.

חמד עמאר (ישראל ביתנו):

אצביע איתך.

רמי עזריה:

ילד שני צריך לזכור שהמצב הנוכחי, אם יש ילד קודם בבנק, אז הילד השני -

חמד עמאר (ישראל ביתנו):

היא אמרה אחרת.

ינון אזולאי (ש"ס):

נשנה במה שביקשתם על ברירת המחדל. הילד הראשון אם בבנק, בילד השני הולך לקופת גמל, חשוב שיהיה ברור. חשוב שזה נמצא, מה שביקשו בברירת המחדל.

שלומית ארליך:

מבקש חבר הכנסת אזולאי להוריד את ברירת המחדל. יש להבהיר שכיוון שהבנקים נשארים כרגע בתמונה, אם האח הראשון, בחרו לו בנק, יוצא שמי שאחריו, הולך לפי מה שנבחר לראשון. צריך לשנות כך שילך לקופת גמל. משנים את זה.

אוריה סבג:

שימי לב שאוכלוסייה חרדית או אוכלוסייה מוסלמית שבוחרת במסלול רלוונטי, אם בחרו בילד הראשון הלכה ובשני לא, יכול ללכת למקום אחר.

ינון אזולאי (ש"ס):

אמרנו – אם אנחנו מורידים את ברירת המחדל -

שלומית ארליך:

אתה נשאר עם ההוראות -

היו"ר יצחק פינדרוס:

לא שמתי לב. בלידה הראשונה קיבלתי החלטה אסטרטגית שאני הולך למסלול הלכה בבנק. בילד השני אתה לא מכניס אותי למסלול הלכה. לא שמתי לב. הולך למסלול אחר. יש לי גיסים שלא רוצים לגת בכסף כי יש לזה ריבית.

ציון מזרחי:

לכן רציתי לתת לך נתונים גם על הנושאים האלה, ההלכה והשריע. אם אנחנו מסתכלים על מי שבחר באופן אקטיבי בקופת גמל, ברור באופן אקטיבי מתוך 90,000 ששרית ציינה – בחרו 12,600 במסלול הלכה מתוך מודעות.

היו"ר יצחק פינדרוס:

אני לא למדתי כלכלה. בנושא הזה של ריבית יש חילוקי דעות בהלכה. יש כאלה שמספיק להם מסלול הלכה, יש כאלה שזה לא מספיק להם. אני מכיר את הנושא. לא אמרתי שכל המגזר החרדי לא הולך. יש 12,000 שהולכים למסלול הלכה אבל יש כאלה שלא מתאים להם בכלל קופות גמל לעניין הזה.

ציון מזרחי:

נתתי נתונים כי הצעת החוק היום שמדברת, תמסלל את הילדים האלה למסלול מוגבר ולא למסלול הלכה. זה מה שדיברנו.

ינון אזולאי (ש"ס):

תיפתר הבעיה עכשיו. אם 12,000 שהיו במסלול הלכה.

ציון מזרחי:

170.

ינון אזולאי (ש"ס):

צריך לתת לזה פתרון. אמר שזה בחוזר אז תתחייבו שתשנו את זה בחוזר.

רמי עזריה:

יש פה בלבול בין קופת גמל למסלול. יש קופת גמל מול בנק – שני מוצר השקעה. היום מדצמבר '22 ברירת המחדל – סיכון מוגבר. אבל אם ההורה בחר במסלול מסוים, השארנו בחוזר שהבקשה שלו תכובד גם לגבי הילד השני.

ינון אזולאי (ש"ס):

אז פתרנו את הבעיה.

רמי עזריה:

כן.

דידי פרידלנדר:

האתר של ביטוח לאומי מונגש לעניין ההגדלה של המחיר מ-50 ל-100 לצורך העניין - אני כמי שגם מתנדב בארגון פעמונים ומרצה על זה וגם לקוחות שלי בסוכנות הביטוח שאני עוזר להם בנושא הבחירה והשינוי במידת הצורך, מאוד קשה למצוא ולעשות העברה במסלול השקעות אחד לשני. זה לא באותו מסך. יש מסך אחד שנכנסים להגדלה של 50 השקל הנוספים ואז אני צריך להתחיל לחפש איפה אני עושה שינוי, אם אני רוצה לעבור ממסלול חיסכון מועט לחיסכון מוגבר – מאוד מורכב. זה דבר אחד שצריך לעבוד עליו גם בהמשך למה שנאמר פה בנושא של מעבר למסלול הלכה.

שתיים, בנושא הפרסום, אל"ף, אני חושב שאין מספיק פרסום. שתיים, אני אומר כנציג לשכת סוכני הביטוח שאנחנו כמובן בעניין הזה בהתנדבות גמורה – לא מקבלים על זה שקל, אתם יכולים להוסיף: ניתן לפנות לסוכן הביטוח שלך שיעזור לך בבחירה ללא שום עלות. אנו ממילא נפגשים עם הלקוחות, עושים להם דברים נוספים ועל הדרך אין מצב שאני נפגש עם משפחה ולא שואל אותם, איפה החסכוניות שלכם, של הילדים. כמי שנמצאים בכל המגזרים, בדתי ובחילוני ובחרדי ובמגזר הערבי בכל הארץ, רואים את הלקוחות ויכולים לעזור להם. יכולים להשתמש בנו בהנגשה.

נמרוד ספיר:

הייתי פה בוועדה מתחילת הדיונים. יש פה כמה עניינים שאני רוצה בתור הגופים שצריכים לתפעל את זה בסוף, ונראה לי שכדאי שהוועדה תשמע את הגופים שצריכים לתפעל. קודם כל, זו תוכנית חשובה.

כל הכבוד לינון שהעלה את המודעות לנושא של חיסכון לכל ילד. רק הרקע התקשורתי שהיה לקראת הדיון הזה כבר יכול להיות שגרם לכמה אנשים לבחור יותר נכון.

שנית, עליכם לזכור – בסוף מי שנפגע כרגע מהמצב הנוכחי זה האוכלוסייה החלשה. אני חשבת שאתם כחברי הכנסת תזדעקו כי יש פה 25,000 ילדים שמאז הדיון הקודם, שלא התקבלה פה החלטה בוררה, פשוט נפגעו כי לא יכולים לזוז.

היו"ר יצחק פינדרוס:

אתה אמיתית? 15,000 ילדים בחרו אקטיבית, ואתה מבקש להגיד להם לא? אין זכות בחירה להורים. שכנעת אותי להיות נגד החוק.

נמרוד ספיר:

תן לי שנייה להשלים את הנקודה. הייתי פה מתחילת הדיונים. לפני שנה ישבו פה נציגי הבנקים והפחידו אותנו שהריבית גבוהה. באמת התשואות של חיסכון לכל ילד היו לא טובות באותה תקופה, לתקופה לכמה חודשים. אז הלכתי ובדקתי. לפני שנה ילד שהצטרף ב-1.6 קיבל 3.5% בממוצע במסלול הכי אטרקטיבי של חיסכון לכל ילד. אתה יודע כמה הייתה התשואה במסלול בסיכון גבוה אם כל הילדים האלה היו הולכים? 20%. פי שישה. אני לא מתנגד שהורים יוכלו לבחור. הורים יכולים לבחור. לפני שבועיים ועדת כספים ירדה פה, והוועדה העבירה הצעה מאוד חשובה וגם הנגיד אמר כי יש הרבה כסף של הציבור שנמצא בעו"ש ואמר: קרן כספית זה כמו פיקדון. אתם נתתם בוועדה הזו סמכות לרשות ניירות ערך לעשות קרן כספית שיכולה להתחייב בריבית קבועה. אז תסבירו לי למה הורה כזה שרצה לבחור במסלול בלי סיכון, לא יכול להיכנס לקופת גמל, לשים במסלול בלי סיכון של קרן כספית שזה כמו פיקדון, ואחרי שנה חושב שזה לא טוב אז יעבור למסלול עם סיכון גבוה ויוכל להרוויח עבור הילד שלו? עשה טעות. נכנס, עשה טעות. תן לו לשנות. אתה אמר שהילדים שיוולדו מעתה והלאה יהיו כלואים.

ינון אזולאי (ש"ס):

ממש לא. כנראה שלא קראת את הצעת החוק. אתה מעוות את הנתונים. לא מתאים לך לעוות נתונים כדי לייצג את מה שאתה רוצה לייצג. אני מכבד אותך, אבל אתה לא צודק. עשינו פה שינוי משמעותי. אתה לא מתייחס אליו. הילד הקיים אני נותן לו אפשרות לפתוח את זה בקופת גמל נוספת. ילד שנולד אתמול ואפילו טעית, שמת בבנק, אתה רוצה עוד חצי שנה, שנה, שנתיים, שלוש, ארבע שנים להעביר אותו לקופת גמל – אתה עושה זאת.

נמרוד ספיר:

פתחתי ואמרתי – ההצעה הזו משנה לטובה את המצב. לא אומר שלא. אנחנו צריכים לתפעל את זה. יש פה שתי בעיות: אחת, בנושא של ילד שאם נולדו הרבה ילדים ביחד, לא הגיוני שבברירת המחדל כל ילד ילך לקופת גמל אחרת.

היו"ר יצחק פינדרוס:

טופל. הם ענו שטופל.

נמרוד ספיר:

שנית, יש בעיה טכנית שהיום הקופות לא מקבלות את הפרטים של ההורים, ואם הילד טעה, אי אפשר ליצור קשר עם הורה. זה משהו שביקשנו כל שלבי החקיקה שיטופל, שתהיה הסמכות להעביר את הפרטים האלה לקופות או לבנק – אין היכולת ליצור קשר עם ההורה. אין הפרטים. זה משהו שכן היינו מבקשים שתהיה סמכות טכנית לקבוע לביטוח הלאומי הוראות, איך הביטוח הלאומי יעביר את פרטי ההורים כפי שיש בכל מוצר אחר שבו נותנים שירות. סיימתי.

היו"ר יצחק פינדרוס:

הקראה.

ינון אזולאי (ש"ס):

רק בקשה מהביטוח הלאומי – לעשות הכול כדי ליידע את ההורים אחרי החוק הזה, ואני רוצה לחדד את הנושא לגבי הבנקים. כל הנושא – שיהיה גם לפרוטוקול – שאנו נוגעים בפקדונות הבאים כלומר מה שקיים, קיים, מה שאנחנו מעבירים – אתם מסכימים לזה. בנק לאומי לא נמצאים פה? הביעו את ההסכמה.

גלי כספרי:

כן.

שלומית ארליך:

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס') – נכניס את התיקון בנסחיות – תיקון סעיף 74ב.

1. בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 (להלן החוק העיקרי) בסעיף 74ב. 1. בסעיף קטן (א) אחרי פסקה (2) יבוא: 2א. הופקד בבנק סכום חיסכון הבסיסי או סכום החיסכון הצבור הכולל לפי העניין, יהיה זכאי הורה לילד זכאי על פי בחירתו להורות למוסד להפקיד את הסכום האמור כפי שבחר לפי פסקאות (1) ו-(2) או כפי שנקבע לפי סעיף קטן (ד). זה מתייחס ל-50 או ל-100 שקלים או לפי הוראת ברירת המחל – בקופת גמל להשקעה מאותו מועד ואילך כלומר סכום שכבר הופקד בבנק יישאר בבנק. בחירה כאמור תיעשה פעם אחת בלבד. אין פה הוראה שמתייחסת לתקופת הזמן כלומר בכל עת מי שהכסף שלו הופקד בבנק יוכל לבקש שכספים חדשים יופקדו בקופת גמל להשקעה.

סכום שנצבר ערב בחירתו של הורה זכאי לפי פסקה זו ימשיך להיות מנוהל בבנק בהתאם להוראות סימן זה.

אנחנו מתייחסים פה להורה לילד זכאי. המשמעות היא שאחרי גיל 18 זה יהיה גם הילד. המוסד לביטוח לאומי, אתם יודעים לתפעל את זה? כלומר מבחינתכם עם תחילת החוק אתם יודעים כבר לייצר -

שרית דמרי:

לכן ביקשנו את התקופה של חצי שנה כדי לאפשר לנו זמן להיערך.

ינון אזולאי (ש"ס):

חצי שנה זה הרבה זמן.

שלומית ארליך:

כבר נגיע לשם. נמשיך.

פסקה (2) מתייחסת לסעיף קטן (ד) אחרי פסקה (3), מעגן בחקיקה את ההוראות לגבי ברירת המחל. פה אתה מבקש למחוק את הסעיף.

ינון אזולאי (ש"ס):

בגלל בקשת שוק ההון בשביל להקל עליהם בנושא.

שלומית ארליך:

כלומר להישאר עם ברירת המחל כפי שהיא קבועה כבר היום. כיוון שהבנקים כן נמצאים בתמונה, מה קורה במצב שבו ילד ראשון נמצא בבנק? אתם מתכוונים האוצר להביא תיקון לתקנות ולשנות את זה כך שברירת המחל גם במקרה הזה תהיה שיעבור?

ינון אזולאי (ש"ס):

למה לא נכניס את זה עכשיו?

שלומית ארליך:

אפשר להכניס את זה בחקיקה. המשמעות היא שצריך להחריג ולהתייחס ספציפית להוראות שלא נמצאות בחקיקה.

ינון אזולאי (ש"ס):

אנחנו מכירים את זה – עד שיגיע ואם יגיע. למה לא לפתור את זה עכשיו? זה יעזור לכם אחר כך להוציא את הבנקים לגמרי. אם את עכשיו מתנגדת לזה, כנראה שאני יודע על הכוונות שלכם. אין לי בעיה, אני בחרתי במצב הזה. השאלה האם זה לא נכון להכניס את זה עכשיו לחקיקה.

גליה ימין:

התקנות כיום, כפי שהסבירה היועצת המשפטית, כל הנושא של ברירת מחדל נקבע בתקנות. אנחנו לא מתנגדים בהתאם לסיכום שהיה פה שלא נכון להמשיך עם ברירת המחדל של הילד השני על הבנקים. מבחינתנו ניתן להכניס את זה כבר היום בחקיקה. ככל שלא ייכנס בחקיקה -

ינון אזולאי (ש"ס):

אז תכניסי את זה. לגבי ברירת המחדל - גיל 18 ממשיך.

שלומית ארליך:

אם אנחנו מתגברים בחקיקה, אנחנו צריכים להתגבר על האמור בפסקה (1) ובהוראות שנקבעו לפיה כי זה לא נקבע בחקיקה. היום בחקיקה לא מוגדרים מסלולי הלכה. תהיה המשמעות שנצטרך להתגבר ולהכניס גם את החריג שמתייחס למסלולי ההלכה.

גליה ימין:

ההצעה שלנו היא לקבוע, שברירת המחדל לגבי האח השני לא תחול בבנק וכן תחול בקופת גמל, כי גם מסלול ההלכה, גם מסלול השריע נמצאים בקופת גמל. פשוט אעשה את ההבחנה בלי להיכנס למסלול בקופת גמל, אבחין בין שני הגופים ובקופת גמל תמיד יש לי אפשרות לעבור ולכן אין לי בעיה.

שלומית ארליך:

כלומר אם הילד הראשון הופקד בבנק?

גליה ימין:

אומר שהילד השני לא ילך. אם אנחנו קובעים את זה בחקיקה, נקבע הכול לכתחילה עכשיו את ההוראה שקבועה היום בתקנות נעלה לרמת חקיקה, ונגיד: יש ברירת המחדל הזו, אבל תחול רק לגבי קופות הגמל.

שלומית ארליך:

נצטרך לנסח את הסעיף בהתאם.

תחילה ותחולה. 2. א. תחילתו של חוק זה ביום א' בטבת התשפ"ה, 1 בינואר 2025 – להלן יום התחילה.

המוסד לביטוח לאומי:

שרית דמרי:

גם פרסום - המוסד עמוס במשימות, כפי שאתם מכירים. זה היערכות מחשובית לא פשוטה להיערך לזה. 1 בינואר זה סביר. גם החגים השנה באוקטובר.

ינון אזולאי (ש"ס):

בסדר. 1 בינואר.

שלומית ארליך:

סעיף קטן (ב) מתייטר, אנחנו צריכים לראות, כיוון שנניח את הוראת ברירת המחדל – יכול להיות שזה לא מתייטר. אנחנו כן נשאר הוראה שמתייחסת לברירת המחדל.

דור פישר:

נהיה צריכים להוסיף בסעיף התחילה תחולה, לומר שזה יחול רק על ילד שנולד אחרי יום התחילה.

שלומית ארליך:

נכון. אז נשאר את זה כך שסעיף 74ב(ד) ננסח אותו כפי שצינו, יחול על ילד זכאי כאמור באותו סעיף שנולד ביום התחילה ואילך.

גליה ימין:

רק אומר, אנחנו סבורים – מבינה שאין פה כרגע תמימות דעים – סבורים שהנוסח המוצע של 74ב2א היינו שמחים שיהיה יותר חידוד בנוסח לגבי זה שהמעבר בין הבנקים לקופת גמל חד צדדי, מה שמוסכם פה במהות על כולם. אנו חושבים שהמילים של הבחירה כאמור תיעשה פעם אחת, יכולים לומר -

שלומית ארליך:

ברור מהדיון שהכוונה שמדובר באלמנט חד סטרי שמאפשר רק לעבור פעם אחת מהבנקים, ואין פה מעבר מקופת גמל לבנק.

גליה ימין:

המהות מוסכמת.

שלומית ארליך:

זה הובהר גם לפרוטוקול.

יגאל גוטשיל:

אם זה מובהר בפרוטוקול וחשוב לכם שיהיה כתוב.

שלומית ארליך:

הסתייגות שהגיש חבר הכנסת בליאק בשם סיעת יש עתיד – תיקון סעיף 74ב1 כך שהמילים על פי בחירתו - יימחקו.

היו"ר יצחק פינדרוס:

מי בעד? מי נגד? מי נמנע?

הצבעההיו"ר יצחק פינדרוס:

ההסתייגות לא עברה.

שלומית ארליך:

ההסתייגות השנייה לא רלוונטית כי פסקה (4) – ננסח אותה אחרת. אתה רוצה שנתאים אותה בהתאם לפסקה שננסח?

ולדימיר בליאק (יש עתיד):

כן.

היו"ר יצחק פינדרוס:

מי בעד ההסתייגות? מי נגד? מי נמנע?

הצבעה

היו"ר יצחק פינדרוס:

ההסתייגות לא עברה. מי בעד הצעת החוק של חבר הכנסת ינון אזולאי, כפי שהוקראה? מי נגד? מי נמנע?

הצבעה

היו"ר יצחק פינדרוס:

פה אחד. הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 11:00.